

UDC 930.58 (—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES
XXVII

Rédacteur

NIKOLA TASIĆ

Directeur de l'Institut des Etudes balkaniques

Secrétaire

ALEKSANDAR PALAVESTRA

Membres de la Rédaction

MILUTIN GARAŠANIN, MILKA IVIĆ, ČEDOMIR POPOV,

ANTHONY-EMIL TACHIAOS (Thessalonique),

DIMITRIJE DJORDJEVIĆ (Santa Barbara), DRAGOSLAV ANTONIJEVIĆ,

VESELIN DJURETIĆ, MIODRAG STOJANOVIĆ

BELGRADE

1996

методолошкој скрупулозности и проциљивости у анализи огромне и тешко приступачне фолклорне грађе, као и по далекосежним, ваљано утемељеним закључцима улази

у ред капиталних дела наше науке. Овакво једно узорно дело служи на част не само аутору, издавачима (Просвети и Балканолошком институту), већ и српској култури.

Жарко Гребјешанин

"LES BALKANS À L'ÉPOQUE OTTOMAN"

(sous la responsabilité de Daniel Panzac), *Revue du Monde Musulman et de la Méditerranée*, 66 (1992/4) 1-158.

Сурова свакодневица распада комунизма, коју прати борба за насилно очување комунистичких творевина уз злоупотребу у народима замагљених и нејасних националних осећања, пробудила је у европским научним круговима нова интересовања за историјско наслеђе Балкана. У жељи да се у историји Балкана пронађу узроци садашње кризе и да се из објашњења узрока извуку одређене поуке, цео један број реномираног часописа посвећен је повести Балкана под османском влашћу. С правом се сматра да је готово шестовековна османска власт умногоме изменила његову дотадашњу цивилизациону, етничку и религијску структуру. Неизбрисиви трагови османског историјског наслеђа и данас се одликовају у многим областима свакодневног живота.

Студије из овог зборника обрађују четири основне теме: 1) успостављање османске власти праћено продором ислама и ислами-

зацијом дугог трајања, те тражење корена дугом опстанку државе у њеној административној ефикасности (M. Balivet, *Aux origines de l'islamisation des Balkans ottomans*, 11-20; N. Clayer, *Des agents du pouvoir ottoman dans les Balkans: les Halvetis*, 21-30; C. Fenesan, *L'Eyalet de Timisoara dans la seconde moitié du XVIe s. d'après les Mühimme Desterleri*, 31-38; M. Kiel, *La diffusion de l'Islam dans les campagnes bulgares à l'époque ottomane (XVe-XIXe s.): colonisation et conversion*, 39-54); 2) друштвена и економска историја (G. Veinstein, *Sur la draperie juive de Salonique (XVIe-XVIIe s.)*, 55-64; M. Anastassiadou, *Artisans juifs à Salonique au début des Tanzimat*, 65-72; M. M. Alexandrescu-Dersca Bulgaru, *L'approvisionnement d'Istanbul par les Principautés roumaines au XVIIIe s.: commerce ou réquisition*, 73-78; M. Wagstaff et E. Frangakis-Syrett, *The port of Patras in the second Ottoman Period*, 79-94); 3) национално буђење у XIX веку и продирање ев-

ропских идеја (B. Lory, *Immigration et intégration sociale à Plovdiv au XIXe s.*, 95-104; P. Dumont, *La franc-maçonnerie dans l'Empire ottoman: la loge grecque Prométhée à Jannina*, 105-112; D. Panzac, *La population de la Macédoine au XIXe s.*, 113-134); 4) размислања о историји дугог трајања и османском наслеђу (N. Moacanin, *Les Croates et l'Empire ottoman: quelques réflexions sur leurs rapports*, 135-138; A. Popovic, *Représentation du passé et transmission de l'identité chez les musulmans des Balkans*, 139-144; S. Yerasimos, *L'Eglise orthodoxe, pépinie des Etats balkaniques*, 145-158).

Треба напоменути да већина чланака представља саопштења са VI међународног конгреса економске и друштвене историје Османског Царства и Турске, одржаног у

Екс-ан-Провансу почетком јула 1992. године.

Многи од наведених радова не само што доносе низ непознатих података, него и отварају неке сасвим нове путеве истраживања повести Балкана под Османлијама. Ипак, има и таквих у којима се понављају добро познати клишеи и општа места. Сасвим је јасно да од овог невеликог али драгоценог зборника радова не треба тражити да пружи једну целовиту слику турског Балкана. Он је настао с циљем да осветли тек понеке од многобројних проблема и пружи поједина нова решења, у чему и јесте његов највећи допринос. Трудом приређивача Данијела Пазака настала је књига која ће постати незаобилазна научна литература за сваког будућег истраживача балканске историје.

Александар Фошић

Момчило Исић, СЕЉАШТВО У СРБИЈИ 1918-1925.

Институт за новију историју Србије, Библиотека Студије и монографије, књ. IV, Београд 1995, стр. 399.

Институт за новију историју Србије, као једна од научноистраживачких установа која је свој дугорочни програм рада оријентисала преваходно према макропројекту Историја Србије и српског народа, има три потпројекта на којима истрађавају њени сарадници: I Социјалистичка мисао и раднички покрет у Србији до 1941; II Грађанско друштво у Србији између два

светска рата и III Србија у Другом светском рату и послератном развоју. Из оквира тих потпројеката до сада је написано више монографија и студија, али, на жалост, многе од њих су дуго чекале или још увек чекају да буду објављене. Тек у новије време угледале су светло дана књиге: др Надежде Јовановић *Земљорадничка левица у Србији 1927-1939*, др Милана